

Τῇ Ἐλλογμωτάτῃ Καθηγητρίᾳ κυρίᾳ Μαίρῃ Μαρούλη-Ζηλεμένου, Προέδρῳ τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ «1^{οῦ} Διεθνoῦς Φόρουμ γιά τό Νερό», θυγατρὶ τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῇ, χάριν, εἰρήνην καί εὐλογίαν παρὰ Θεοῦ.

Ἀνταποκρινόμενοι εἰς τό αἴτημα ὑμῶν, ἀσμένως ἀπευθύνομεν τόν παρόντα Πατριαρχικόν χαιρετισμόν πρός τό τελοῦν ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κυρίου Προκοπίου Παυλοπούλου «1^ο Διεθνές Φόρουμ γιά τό Νερό», τό ὁποῖον πραγματοποιεῖται εἰς τό Κλεινόν Ἄστυ.

Ἡ σύγχρονος οἰκολογική κρίσις δέν ἀπειλεῖ μόνον τήν ποιότητα ζωῆς τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλά καί αὐτήν ταύτην τήν ἐπιβίωσίν της καί τήν συνέχισιν τῆς ζωῆς εἰς τόν πλανήτην γῆ. Ἡ κλιματική ἀλλαγὴ, ἡ ρύπανσις τῆς ἀτμοσφαίρας, τῶν θαλασσῶν, τοῦ ὑδροφόρου ὀρίζοντος καί τῶν ὑδατίνων ἀποθεμάτων, ἡ ἀποψίλωσις τῶν δασῶν, ἡ ραγδαία ἀπώλεια τῆς βιοποικιλότητος καί τά συναφῆ, συγκροτοῦν τό μεγαλύτερον πρόβλημα, μέ τό ὁποῖον εὐρέθῃ ἀντιμέτωπος ὁ ἀνθρώπος εἰς τήν ἱστορικὴν του πορείαν. Ἡ κρίσις ἐπιτείνεται, καθὼς καλλιεργεῖται εὐρέως ἡ ἀφελῆς πίστις ὅτι τό φυσικόν περιβάλλον ἔχει τήν δύναμιν νά ἀναπαράγεται καί νά ἀνανεῶνεται, ἀνεξαρτήτως ἀπό τὰς ἐξωτερικὰς ἐπιβαρύνσεις, τὰς ὁποίας δέχεται. Αἱ προειδοποιήσεις ἐκ μέρους τῶν εἰδικῶν ἐπιστημόνων καί τῶν οἰκολογικῶν κινημάτων δέν φαίνεται νά μᾶς συνετίζουν. Ἡ ἐπιστημονική γνῶσις δέν διεισδύει εἰς τά βάθη τοῦ νοός καί τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου, δέν ἀλλάζει τήν συμπεριφορὰν μας. Ὁ ἀνθρώπος γνωρίζει, ἀλλά δρᾷ ὡς νά μὴ ἐγνώριζεν. Ὁ σύγχρονος αὐτόκλητος καί αὐτοχειροτόνητος «ἀνθρωποθεός», μέ λάβαρον τήν πρόοδον, τήν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν, τήν εὐημερίαν καί τήν κατανάλωσιν, καί μέ ἀποτελεσματικόν ὄργανον τήν τεχνολογίαν, καταργεῖ ἀλαζονικῶς κάθε ὄριον, ὑπερβαίνει τό «ἄριστον μέτρον» καί ἀδιαφορεῖ διά τούς ὅρους τῆς ζωῆς εἰς τήν γῆν, ἀπωθεῖ τήν ἀλήθειαν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νά ὑπάρξῃ πραγματικὴ πρόοδος, ὅταν αὐτὴ ἐκτυλίσσεται εἰς βάρους τοῦ «οἴκου» τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ὅντως, ὁ σύγχρονος οἰκοκαταστροφικὸς ἀνθρώπος εἶναι μία κατ' ἐξοχὴν ἠλλοτριωμένη καί διχασμένη ὑπαρξις.

«Οἱ καιροὶ οὐ μενετοί». Δέν ὑπάρχει περιθώριον δι' ἐφησυχασμόν. Διὰ τήν ἀντιμετώπισιν τῆς πολυδιαστάτου περιβαλλοντικῆς κρίσεως ἀπαιτεῖται ἄμεσος καί πολύπλευρος κινητοποίησης, πολιτικῆ, κοινωνικῆ, ἐπιστημονικῆ καί πνευματικῆ, ἀπαιτεῖται συνεργασία θεσμῶν καί οἰκολογικῶν κινημάτων, Ἐκκλησιῶν καί θρησκευτῶν, ἐνεργὸς συμμετοχὴ καί σύμπραξις κάθε ἀνθρώπου καλῆς θελήσεως. Δέν λύεται τό οἰκολογικόν πρόβλημα χωρὶς ριζικὴν ἀλλαγὴν νοοτροπίας καί συμπεριφορᾶς, χωρὶς νέαν ἱεράρχησιν τῶν ἀναγκῶν, χωρὶς ὑπέρβασιν τῆς «κτητικῆς στάσεως» καί τοῦ ἀκορέστου καταναλωτισμοῦ, χωρὶς τήν βούλησιν καί τήν ἀμετακίνητον ἀπόφασιν νά παραδώσωμεν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς βιώσιμον φυσικόν περιβάλλον. Δέν ὑπάρχει διαφυγὴ ἀπὸ τήν εὐθύνην, δέν στοιχειοθετεῖται ἄλλοθι. Ἡ οἰκολογικὴ δέσμευσις εἶναι ἀδιαίρετος καί ἀδιαπραγμάτευτος.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ἐπαινοῦμεν τήν ὑμετέραν πρωτοβουλίαν ὀργανώσεως τοῦ παρόντος «1^{οῦ} Διεθνoῦς Φόρουμ γιά τό Νερό», μέ τήν παρουσίαν σημαντικῶν ἐκπροσώπων τοῦ οἰκολογικοῦ χώρου. Τό ὕδωρ εἶναι ἡ πηγὴ καί τό συστατικόν τῆς ζωῆς. Δέν εἶναι δέ τυχαῖον ὅτι κατέχει κεντρικὴν θέσιν εἰς τήν κοσμολογίαν τῶν θρησκευτῶν καί εἰς τήν φιλοσοφίαν. Ἐνθυμούμεθα ὅτι ὁ ὑλοζῳιστῆς φιλόσοφος Θαλῆς ὁ Μιλήσιος «ἀρχὴν τῶν πάντων ὕδωρ ὑπεστήσατο» (Διογένους Λαερτίου, *Βίοι καί γνῶμαι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκίμησάντων*, I, 27). Ἐντυπωσιάζει ἡ περιγραφή τῆς δημιουργίας εἰς τό πρῶτον κεφάλαιον τῆς Γενέσεως. «Καί πνεῦμα Θεοῦ ἐπέφερετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος... Καί εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτω

στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος καί ἔστω διαχωρίζον ἀνά μέσον ὕδατος καί ὕδατος... καί συνήχθη τό ὕδωρ τό ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καί ὤφθη ἡ ξηρά. Καί ἐκάλεσεν ὁ Θεός τήν ξηράν γῆν καί τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. Καί εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν» (Γεν. α', 2, 6, 9 καί 10). Ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι ἐορτάζομεν εἰς τὰ Ἅγια Θεοφάνεια μέ κατάνυξιν τόν ἀγιασμόν τῶν ὑδάτων, τήν μεταποίησιν τῶν ναμάτων τοῦ Ἰορδάνου «εἰς ἰάματα... τῆ τοῦ Κυρίου παρουσία» (Εὐχή τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ). Ὁ σεβασμός τῶν ὑδάτων, ἡ ὀρθή διαχειρίσις τῶν ὑδατίνων πόρων, εἶναι σήμερον παγκοσμίᾳ κατηγορική προστακτική διὰ τόν ἄνθρωπον.

Γνωρίζετε ὅτι τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, ἤδη ἐπί τριακονταετίαν ὄλην, ἔχει ἀναλάβει σημαντικές οἰκολογικάς πρωτοβουλίας, ἔχει ὀργανώσει διεθνή συνέδρια, ἐπιστημονικάς ἡμερίδας, ἀνέδειξε τὰς πνευματικάς καί ἠθικάς ρίζας καί διαστάσεις τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως, ὑπεγράμμισε τήν ἀνάγκην συνεργασίας τῶν Ἐκκλησιῶν καί τῶν θρησκευτῶν διὰ τήν ἀντιμετώπισιν τῆς, συνέβαλεν εἰς τήν ἀνάπτυξιν οἰκολογικῆς εὐαισθησίας, εἰς τήν κινητοποίησιν τῆς νεολαίας, εἰς τήν ἀκαδημαϊκὴν καί ἐπιστημονικὴν συζήτησιν διὰ τήν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος καί εἰς τήν καλλιέργειαν τῆς θεολογικῆς οἰκολογίας. Εἴμεθα ὑπερήφανοι, διότι τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον εἶναι ἡ πρώτη Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἔδωκεν ἔμφασιν εἰς τό οἰκολογικόν μήνυμα τοῦ Χριστιανισμοῦ καί προέβαλε τὰς οἰκολογικάς διαστάσεις τοῦ εὐχαριστιακοῦ καί ἀσκητικοῦ ἠθους τῆς Ὁρθοδοξίας. Καί ἡ ἐν Κρήτῃ, κατὰ Ἰούνιον τοῦ ἔτους 2016, συνελθοῦσα Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἀνεφέρθη εἰς τὰ «πνευματικά καί ἠθικά αἴτια», εἰς τὰ ὁποία ὀφείλεται ἡ σύγχρονος οἰκολογικὴ κρίσις. Ὡς σημειοῦται εἰς τό Μήνυμα τῆς Συνόδου «Πρὸς τόν Ὁρθόδοξο λαό καί κάθε ἄνθρωπο καλῆς θελήσεως», αἱ ρίζαι τῆς κρίσεως αὐτῆς «συνδέονται μέ τήν πλεονεξία, τήν ἀπληστία καί τόν ἐγωισμό, πού ὀδηγοῦν στήν ἀλόγιστη χρῆσιν τῶν φυσικῶν πόρων, τήν ἐπιβάρυνση τῆς ἀτμόσφαιρας μέ ζημιογόνους ρύπους καί τήν κλιματικὴ ἀλλαγὴ. Ἡ χριστιανικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος ἀπαιτεῖ μετάνοια γιὰ τίς καταχρήσεις, ἐγκράτεια καί ἀσκητικὸ ἠθος, πού ἀποτελοῦν ἀντίδοτο στήν ὑπερκατανάλωση, συγχρόνως δε, καλλιέργεια στόν ἄνθρωπο τῆς συνειδήσεως ὅτι εἶναι 'οἰκονόμος', καί ὄχι κάτοχος τῆς δημιουργίας. Δέν παύει νά τονίζει ὅτι καί οἱ μελλοντικὲς γενεὲς ἔχουν δικαίωμα πάνω στά φυσικά ἀγαθὰ, πού μᾶς ἐμπιστευθήκε ὁ Δημιουργός. Γιὰ αὐτό τό λόγο καί ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία συμμετέχει ἐνεργῶς στίς διάφορες διεθνεῖς οἰκολογικὲς προσπάθειες. Ὅρισε δέ τήν 1^η Σεπτεμβρίου ὡς ἡμέρα προσευχῆς γιὰ τήν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος» (§ 8). Εἰς τήν Ἐγκύκλιον τῆς Συνόδου ὑπογραμμίζεται, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος προσέγγισις τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως «στρέφει τήν προσοχήν μας εἰς τὰς κοινωνικάς διαστάσεις καί τὰς τραγικάς ἐπιπτώσεις τῆς καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος» (§ 14). Ὄντως, ἀπό τήν αὐθεντικὴν πίστιν εἰς τόν Θεόν τῆς ἀγάπης πηγάζουν δυνάμεις εὐθύνης, κοινωνικῆς εὐαισθησίας καί προσφορᾶς.

Μέ αὐτάς τὰς σκέψεις, συγχαίροντες ὑμῖν ἅπαξ ἔτι διὰ τήν ἀξιάγαστον πρωτοβουλίαν τῆς ὀργανώσεως τοῦ παρόντος σημαντικοῦ διεθνοῦς φόρουμ, εὐχόμεθα καρποφόρους συζητήσεις καί σοφὰ συμπεράσματα, ἀπονέμοντες δέ ὑμῖν τήν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν, ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας τούς συνέδρους τήν χάριν καί τό ἔλεος τοῦ «παντεχνήμονος Λόγου» καί Θεοῦ τῶν θαυμασίων.

Ἰβὴ' Σεπτεμβρίου κδ'

Ἐπισημειώθηκε
ἡ ἀπόφασις
τῆς Ἁγίας καί Μεγάλου
Συνόδου τοῦ 2016
ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος προσέγγισις
τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως
στρέφει τήν προσοχήν
μας εἰς τὰς κοινωνικάς
διαστάσεις καί τὰς τραγικάς
ἐπιπτώσεις τῆς καταστροφῆς
τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος